

„Svetlo svieti v tme, ale tma Ho nepohltila“ (J 1,5)

Svetlo Pravoslávia

SPOLOČENSKO -DUCHOVNÝ OBČASNÍK

pre stredné Slovensko

číslo 22, rok 2009

Drahí bratia a sestry v Christu, najkrajšie kresťanské sviatky, svätá Pascha Christova, je už za nami, no mne ešte stále doznievajú v ušiach nádherné paschálne tropáre, ktoré sme v chráme spievali a radovali sa z Christovho zmŕtvychvstania. Podľa mňa niet krajšej svätej Liturgie, ako je táto.

Na našu svätú Paschu prišlo aj tento rok do zvolenskej kaplnky veľa ľudí, myslím si, že toľko nás v chráme ešte nikdy nebolo. Dokonca asi v polovici prišla aj ľudia z regionálnej televízie, ktorí natáčali svätú Liturgiu. Potešili sme sa, mysliac si, že aj

takýmto spôsobom sa ľudia dozvedia o nás pravoslávnych kresťanoch na strednom Slovensku a cez televízne obrazovky si vychutnajú krásnu svätú Liturgiu. Žiaľ, čakalo nás sklamanie. V regionálnej banskobystrickej televízii sme sa síce na druhý deň objavili, ale len veľmi krátko, správy o nás trvali necelých päť minút. Je smutné, keď si uvedomíme, že iná regionálna televízna stanica vysiela pravidelne asi hodinový dokument o slobodomurároch.

Aj toto nasvedčuje tomu, že v dnešnej dobe nie je len finančná kríza, ale predovšetkým kríza duchovná. Je to kríza morálneho úpadku, ľudia načisto otupeli, žijú bez Boha, chcú sa stať bohmi, ale bez Boha. Toto je dnešná revolúcia: chcieť pomocou diabla stať sa bohom. V tom je celý hriech. A čo my kresťania? My musíme svedčiť! Musíme svedčiť o jedinej Pravde, ktorou je náš Zmŕtvychvstalý Christos.

S láskou v Christu Jana

Lísty valaamského starca schiúgumena Jána

Ôsmy list, 11.2.1946

Čestná v Pánovi!

Z Božej milosti som zdravý, poobede na dve hodiny chodím píliť drevo. Neboj sa, že nemáš zbožnosti pri modlitbe, je dobré a spásonosné, že sa snažíš modliť; pozri sa do lestvice 29. kapitoly, 28. verš.

Boha si nepredstavuj ako veľmi prísneho. On je veľmi milostivý, pozná našu ľudskú chorobu, svätých Otcov si máme zbožne ctíť, lebo oni sú osobití Boží vyvolení, a aby sme sa nebáli, že sa im nedokážeme podobať, pozri si Lestvicu 125. kapitolu, verše 2. a 6. Tiež si želám, aby Ti Pán dovolil Tvoj život dožiť v monastieri. Budeme sa modliť a žiť v nádeji, že zrealizuje naše želanie, teraz pokiaľ žiješ s N. N., poslúž jej podľa piateho prikázania. K monastierskému životu si obstaraj trpezlivosť a nie jeden voz, ale celú kolónu vozov.

Moje sľušované listy sa mi vôbec nepáčia; hľa, napísal som Ti, aby si ich zničila, ale ak si ich pre Svoju pokoru chceš nechať, tak si ich nechaj. Píš mi, a nehanbi sa, vždy Ti odpoviem tak, ako má poučiť Pán. Občas ma do rozpakov privádza myšlienka: „prečo si ja nevzdelaný dopisujem so vzdelanými?“ Budem sa nádejať, že sa s Tebou, ak Boh dá, uvidím, a že sa spolu pohovárime. Svätootcovské texty nás usmerňujú k trom stupňom duchovnej dokonalosti: k mladosti, k strednému veku a dokonalým, a pretože sme v duchovnom živote deťmi, potrebujeme, a je pre nás užitočná mäkká potrava, hľa, z tejto získavaj duchovné klasy, potrebné pre Tvoj vek.

Nech Ťa poučí Pán, skúmaj, ale neboj sa.

Deviaty list, 19.4.1946

Hľa, vstúpili sme do svätej štyridsiatnice. Svätá Cirkev spieva: „**Postime sa pôstom príjemným, blahým Pánovi; skutočný pôst je odsúdením zla, zdržanlivosťou jazyka, odložením hnevu, odstavením žiadostivosti, ohovorením lži a krivoprisažníctva, ich zmenšením (obmedzením), skutočný pôst je blahý a príjemný**“.

Na syropustnú nedeľu po večeri je polhodinová prestávka; o siedmej večer sa do chrámu zišli všetci mnísi, prespievali paschálny kánon, prečítali večerné modlitby a potom bozkávali ikony. Igumen prosil o odpustenie, urobil zemnú poklonu a všetci bratia sa mu k zemi poklonili, všetci potom v rade k nemu prichádzali a navzájom si odpúšťali, bozkávajúc si ramená jeden raz na jedno a hlasne pri tom hovoriac: „Boh odpúšťa, aj mne odpusť hriešnemu“, potom sa v tichosti rozišli do svojich kelií.

Veľmi dobrý zvyk, ako dobre to pôsobí na dušu, všetko sa zmierilo. Celý nasledujúci týždeň mnísi nepracujú, prijímať budú až v sobotu.

Pozdravujem vás so svätou štyridsiatnicou, nech vám pomôže Pán prežiť ju v kresťanskej čestnosti a dospieť k svetlému Christovmu vzkrieseniu.

Desiaty list, 10.7.1946

Christos medzi nami!

Želám si, aby si žila duchovným životom, a to, čo máš na duši, aby si všetko povedala kvôli Bohu, na spásu duše: „Pozrite ako nebezpečne žijete“, hovorí apoštol, a celá naša obozretnosť sa bez Božej blahodate roztriešti na drobné omrvinky, lebo nie je v našej moci obstať v cnostiach tak, ako som Ti to už skôr hovoril; snažiť sa o cnosti a prinucovať sa musíme silno, je to v našej slobodnej vôli.

Teraz máš poňatie o vnútornom živote a nejakých návykoch; častejšie sa prinucuj vnútorne modliť, nakoľko máš síl a času, a ešte sa cvič v pamätaní na smrť a modli sa k Bohu, aby Ti dal pamätanie na smrť. Pozoruj, aký je náš súčasný život: nestály, menlivý a rýchlo plynúci, nepozorných sťahuje k rozpustilosti; a preto, aby sme v sebe získali vnútorný pokoj, nám pomôže iba jeden prostriedok, ktorým je neustála modlitba. Zunovanosť a bôľ sa pominú, vydrž, netráp sa, nech Ti pomôže a chráni Ťa Pán.

Veriť cudzím rečiam nie je dobré; ľudia ako ľudia, niekedy z komára urobia slona a vidia iba choroby (hriechy), ale kelijné slzy nemôžu poznať, a nie sú ani spôsobilí preniknúť do vnútorného života samotného mnícha. Stupne duchovného prospievania sú rôzne a duchovno poznať môže iba duchovný človek (nie v zmysle duchovný – kňaz). Najlepšie zo všetkého je každého vidieť dobrým, a seba, ako najhoršieho; ak sa budeš sledovať, potom seba samu uvidíš ako najhoršiu tak, ako som Ti už skôr hovoril.

Vždy na vás myslím vo svojich nedôstojných modlitbách, a podľa vašej viery nech s vami prebýva milosť Božia.

Jedenásty list, 24.10.1946

Za všetky Tvoje starosti srdečne ďakujem. Sláva a vďaka Bohu, že Ti Pán pomohol byť milou k N. N.. Nech jej pomôže Pán, a neslobodno ju odsudzovať. Kniha svätého Izáka Sýrskeho je veľmi seriózna, presne ho pochopiť môže iba ten, kto žije duchovný život. Ak sa môžeš dostať ku knihe svätého Kassiana rímskeho, odporúčam Ti, aby si ju prečítala, konkrétne jeho rozhovory, pretože si pomaly začala rozumieť myšlienkam svätých Otcov. Je to dobré, že časom rozprávate o vnútornom živote; a ak niečo vieš, môžeš to aj objasniť.

Si zvedavá na to, ako Spasiteľ hovoril. Bol dokonalým Bohom a dokonalým človekom, okrem hriechu; domnievam sa, že hovoril, ako človek, že v Jeho reči nebolo ľudské umelecké krasorečenie, ale že bola podaná veľkolepo, no keď usvedčoval farizejov, domnievam sa, že hovoril stroho (prísne).

Nech vás ochraňuje Pán!

Dvanásty list, 15.11.1946

Z Božej milosti som úplne zdravý, ani som nemusel chodiť k lekárom. Práca mi nerobí ťažkosti, poobede chodím na dve, dve a pol hodiny do lesa zbierať raždie, ktoré ukladám na jednu hromadu, je to prospešné pre telo aj dušu.

Ty s N. N. ste rôzne, preto Ťa tvoje srdce k nej nepriťahuje. **Boh je jeden, ale cesty k Nemu sú rôzne a každý ide tou svojou cestičkou.**

Ďakujem za detskú modlitbu; **detská modlitba je Bohom oveľa skôr prijatá.** Dobre si pamätám na jej spev a príbeh o svätom Otcovi. Črta detí, prostota, otvorenosť a prirodzenosť; ved' Pán nám káže byť takými, a takáto črta bola u všetkých podvižníkov.

Ak sa budeš pozorne sledovať, skutočne sa budeš vidieť ako najhoršia medzi všetkými, vtedy Ti neuškodí ani hocikto chváliaci Ťa, pretože ľudia pozerajú iba na zovňajšok človeka, ale jeho vnútro nepoznajú, mimo tých, čo žijú duchovným životom.

Modlitba potrebuje zápas až po hrob, je dobré, že sa snažíš o modlitbu, nech Ti pomôže Pán, neuhášaj ducha.

Trinásty list, 6.12.1946

Na tvoje otázky by bolo lepšie odpovedať osobne, v liste sa všetko nedá opísať. Tak to má byť, keď sa človek pozorne sleduje, iných vidí lepšími, lebo priame oko na všetkých pozerá priamo, ale krivé na všetkých pozerá krivo. Dostala si sa ku knihe svätého Kassiana, čítaj ju, hoci je určená mníchom, príkladná je aj pre svetských. Z tejto knihy je v Dobrotolúbiji druhej časti urobený iba výber. Rada čítaš životy svätých. Čítaj ich ďalej, nás hriešnych veľmi oduševňujú. My ich čítame vždy pri obede, každý deň, a všímam si, že u niektorých bratov sa objavujú slzy.

Vidím, že sama si si všimla, že po návštevách a po rozhovoroch s inými na Teba prichádza clivota, ak môžeš, tak sa jej stráň, bez rozmýšľania, hoci by boli málo nespokojní, to nič, netráp sa tým. Bojíš sa temnoty, ja sa tiež trochu bojím, aspoň vidíš, akí sme slabí a maloverní v Božích zámeroch. Keď som išiel pešo od mníšok, asi päť kilometrov som musel ísť cez temný les, v jednom mieste ma prepadol taký strach, že po celom tele som mal zimomriavky a uši postrehli, ako keby ma niečo dobiehalo. Otočil som sa naspäť, prežehnal som sa a vykročil som vpred. Sväté Písmo hovorí: „**Bojazlivosť nie je nič iné, ako strata sily rozumu**“.

Vzhľadom na Tvoje rozpaky svätí Otcovia hovoria: „**Rozpaky sú vždy od démonov**“. Pobožkaj kríž a ikonu Bohorodičky, to bude stačiť, a buď pokojná. U svätého Varsonofija si pozri otázky 430 a 433 a odpovede na ne, možno cez ne niečo pochopíš.

Keď sa Ti stane, že nemôžeš vyplniť celé svoje pravidlo, nerozpakuj sa, nebuď otrokom pravidla. Drž sa mýtnikovho pravidla: „Bože, buď milostivý mne hriešnej“, a pamätaj, že toto zamieňa všetky pravidlá. Prečítaj si o tom u svätého Izáka na 136. strane, a tiež v „Neviditeľnom boji“ v druhej časti dvadsiatej kapitole. Ak sa objavia slzy, poplač si až pokiaľ neprejdú. Slzy sú vždy prospešné, nerozpakuj sa, ale vedz, že bez vnímavosti nezaplačeš.

Keď si ľahneš do postele, zaoberaj sa myšlienkami o Bohu, a tým, čo si pamätáš z listu, a tým najväznejším z evanjelia, slzy prídu, daj im voľnosť.

Na spovedi sa nestaraj plakať, ale povedz, čo ťaží Tvoje svedomie a nič viac. Ako vidíš N. N., prežíva ťažký stav, je potrebné sa za ňu modliť a nehnevať sa na ňu. Áno, tak je to dobré, že neobraciaš na ňu Svoju pozornosť a nestaráš sa do nej. Nech vás naučí a zmieri Pán.

Štrnásty list, 1946

Dostal som Tvoj list zo sanatória a je z neho vidieť, že Tvoj duch je skleslý a zmätené je Tvoje srdce, že si pocítila samú seba na kolenách rozklepanú a stala si sa nikde nevhodnou, a že sa sama nad sebou čuduješ. Jednak, príčina toho je v Tebe, Ty sama si nepostrehla, že si sa nachádzala v jemnej namyslenosti a myslela si, že už letíš do neba, lebo v Tebe nebolo vnútornej, skutočnej pokory, ako aj dokonalej náklonnosti k Božej vôli, Pán Ti vo Svojej milosti poslal nejakú zmenu do Tvojho obyčajného života. A Ty si padla duchom a cítila si seba nikde nevhodnou a v tomto spočíva pokora, že sa cítiš nikde nevhodnou.

Nesmúť, dieťa, postrč sa k modlitbe a z Božej milosti sa všetko Tvoje vnútorné vzbúrené špinavé blato upokojí, a bude ticho, pokoj. Radím Ti, aby si sa zo sanatória neponáhľala, dobre si oddýchni, nech Ti pomôže a chráni Ťa Pán.

Pätnásty list, 1946

Píšeš, že som sa podujal k tomu učiť Ťa, dávať Ti rozum. Ale nie je to tak; akože by som mohol učiť druhých, keď sám idem po hmate a potkýnam sa, a keď slepec vedie slepca, obaja padnú do jamy. Po dlhom dopisovaní si s X. X., skutočne opatruješ jeho listy a pamätáš na jeho rady, a ja negramotný ako môžem viesť iných v tak veľkom diele, ktoré je drahšie než celý svet, nemám vlastných skúseností, a ak niekomu odpovedám, tak nie svoje, ale prevzaté od svätých Otcov, vravím a sám sa pri tom hanbím; druhých učím, a sám, ako žijem.

V súčasnosti nám chýba to blaho žiť pod vedením skúseného starca v duchovnom živote. Učiteľ (ten, ktorý nás vedie) nám musí ukázať cestu, po ktorej sám šiel, ale keď bude viesť podľa kníh, vôbec to nebude o tom, že hovoriaci a počúvajúci si myslia, že obaja sa poučujú. Svätý Peter Damaský o sebe hovorí: „**Mnoho škodlivého som získal od neskúsených radcov**“. Učiteľ musí byť bez vášní a musí mať dar uvažovania (úsudku), konkrétne: poznať dobu, iniciatívnosť, podnikavosť, vybavenosť človeka, moc, vedomosti, snaživosť, vek, silu horlivosti, skladbu, zdravie a chorobnosť, povahu, miesto, vzdelanie, usporiadanie, úmysel, konanie, vnímavosť, prirodzený um, úsilie, čulosť, váhavosť, Boží úmysel, význam všetkého v Písme povedaného, a mnohé iné. Hľa, aký musí byť učiteľ v duchovnom živote a ako musí uvažovať.

Hanbím sa za to, že už 48 rokov žijem v monastieri a dospel som do takého narušenia, že jednoducho neviem, odkiaľ mám začať, ako mám zachrániť svoju dušu; ale nemysli si, že tak hovorím z pokory. Nie, nie, takéto som skutočne. Keď som bol mladý, horlivosti som mal vyše hlavy. Určitý čas som na sebe nosil vlasenicu a reťaze, snažil som sa hľadať svätých podvižníkov, ale žiadneho som nenašiel, pravdepodobne som ich nechápal pre svoju neskúsenosť. Prvotná horlivosť veľmi obracia pozornosť na literu ubíjajúcu ducha, a nestretol som takého mentora, ktorý by moju horlivosť podržal a v mojom duchovnom živote ma viedol správne, lebo žijúci bez vedenia – podľa Lestvičníka – je „v nebezpečenstve“, lebo sa honosí; a takto som dopadol aj ja. Ale nezúfam, verím v Božie milosrdenstvo a snažím sa oň zo všetkých svojich síl. Pripomínam evanjeliový vinohrad, do ktorého prišli pracovníci až v jedenástu hodinu a dostali takú istú odmenu ako tí, ktorí pracovali od samotného rána. Som veľmi rád a spokojný, že Pán usúdil, aby som svoj život prežil medzi monastierskymi múrmi.

Napísala si: „že máš rada chutnú stravu“; a kto ju nemá? Iba ten ju nemá rád, kto ochutnal nebeskú útechu a svojmu bruchu – tomu pánovi všetkého zlého – nasadzuje uzdu.

Napísal som, že litera ubíja ducha, no je potrebné chápať zámer týchto slov: litera ubíja toho, kto pri nej ostáva a pozerá na ňu ako na cnosť, a nie ako na pomôcku k dosiahnutiu cnosti; v konečnom dôsledku tak, ako plody nie sú bez lístia, tak aj figovník, ktorý nerodí plody, vyschne.

Ostávam s láskou v Christu.

pokračovanie nabadúce

V tomto čísle vám ponúkame ďalšie svedectvo na tému:

Moja cesta k svätému Pravosláviiu

Veľmi ľahké by bolo písať o ceste k cieľu, ktorý by sa ľahko bez ťažkostí dosiahol, a ku ktorému sa došlo po rovnej kvalítnej ceste na rovine bez zákrut. Ale moju cestu k Pravosláviiu možno prirovnať k dlhej púti po úzkej kľukatej skalnatej ceste v horách so stúpaním a klesaním s šťastnými zákrutami.

Pochádzam z evanjelickej rodiny, kde bolo niekoľko kňazov. V mladšom a strednom veku, keď žili ešte moji rodičia, často som ich zarmucoval ľahostajnosťou k viere, náboženstvu, vidiac v tom moje pokrokové „moderné“ zmysľanie. Neskôr, keď už neboli rodičia medzi živými, často som si to vyčítal a ešte stále vyčítam. Snažil som sa to potom odčiniť pravidelnými návštevami bohoslužieb a čítaním Svätého Písma.

Už v mladosti ako školák som bol nadšený, keď som po rusky čítal básne Puškina, ďalej veľa bájok, rozprávok a poviedok od ruských autorov. Tri roky na strednej škole to ešte umocnili, keď nás učila ruský jazyk rodená Ruska. Na jej hodinách sa hovorilo a odpovedalo len po rusky. Bola prísna, ale pritom vo mne vzbudila lásku k ruskej literatúre, hlavne k básnikom a spisovateľom XIX. storočia. Obdivoval som prí čítaní v origináli Puškina, Lermontova, Krylova, Turgeneva, Dostojevského, Gogoľa a Tolstojá. Za to som jej i po rokoch veľmi vďačný. Teraz si uvedomujem, že aj toto bolo vlastne na začiatku mojej cesty k svätému Pravosláviiu. Neskôr som obdivoval sväté ikony a pred nimi horiace dlhé úzke sviečky, ikonostasy a krásne chorálne spevy na svätej Liturgii. Vtedy som pocítoval, že pri čítaní diel Dostojevského, Merežkovského (D.S. Merežkovskij (1865-1941) po revolúcii emigroval do Francúzska, jeho diela boli vydávané až po r.1990), bulharského spisovateľa Vazova, gréckeho Níkosa Kazantzakisa (1883-1957), i keď

som sa do toho vžíval, mnohé som nepochopil a stále som pocítoval medzery a nedostatky u seba. Uvedomil som si, že toto môže u mňa doplniť len Pravoslávie, ktoré mi súčasne dodá viac duchovnej sily.

Keď som sa zúčastňoval na svätej Liturgii už vo veku nad 60 rokov, na jednej strane bol obdiv, keď ma priťahovalo krásne a nepoznané, ale na druhej strane obava - veď som na ceste nielen k niečomu krásnemu, čo povznáša ducha, ale že to bude tiež omnoho ťažšie, náročnejšie, zložitejšie, či to vôbec zvládnem, veď už som starší, a tak veľa toho bude potrebné u mňa

doplniť, aby som nebol len do počtu v pravoslávnej Cirkvi.

Piateho júla 2009 budú tomu dva roky, keď sme spolu s mojou manželkou (predtým bola rímskokatolíčka), prijali svätý Krst Pravoslávia a tým vstúpili do pravoslávnej Cirkvi.

Vďaka a zásluhou duchovného otca Mareka Ignacika, diakona Jána Tomáša, jeho manželky a ďalších, ktorí sa nás ujali, sme aspoň základné veci z Pravoslávia zvládli. To ale neznamená, že som so sebou spokojný. Za pochodu si toho ešte veľa dopíňam. Napomáha mi v tom tiež čítanie mesačníka pravoslávnej Cirkvi Odkaz svätého Cyrila a Metoda a časopis pravoslávnej mládeže Istina.

Prí modlitbách k Hospodu Isusovi Christovi a k Presvätej Bohorodičke prosím tiež o pomoc a ochranu môjho ochrancu, patróna svätého archanjela Michala.

Ing. Michal Adamiš

Kázeň na 5. nedeľu po Pasche, o Samaritánke

Drahí bratia a sestry v Christu!

Dnes sme počuli príbeh o Samaritánke. V čom je vierohodnosť tohto svedectva svätého evanjelistu Jána? V tom, že pri písaní Evanjelia sa riadil tým, čo videl a počul. On vidí unaveného Isusa, ktorý si sadol ku kameňu. Náš divotvorca Isus bol unavený, keby taký nebol, nebol by pravým človekom, nevedel by, čo je v človeku a čo predstavuje jeho najväčšie trápenie. Isus to neskrýval ani pred Samaritánkou, prezradil jej, že je smädny.

Smäd? To je slabosť pravého človeka, a nie človeka so zdanlivým telom. Túto potrebu svojho ľudského telo Isus využíva ako prostriedok spásy pre Samaritánku, hovorí jej o živej vode a touto živou vodou je Svätý Duch .

Okrem telesného smädu je ešte duchovný smäd: smäd ľudskej duše stvorenej na Boží obraz, túžiacej po Bohu. Takýto smäd túži po nesmrteľnosti a večnom živote i po všetkom, čo k tomu privádza. A to môže dať človeku len Boh, Svätý Duch a Svätá Trojica, ktorá stvorila človeka na svoj obraz, aby iba v nej hľadal svoju plnosť i plnosť svojho bytia vo večnosti. Keď Svätý Duch zostúpi na človeka vo svätom krste, vylieva na neho svoje božské a sväté sily prostredníctvom svätých cností. Lebo sväté cnosti sú tie božské sily, ktoré naplňujú človeka všetkým tým, čo je sväté, božské, nesmrteľné a večné. Vďaka nim prechádza človek nerušene z tohto života a do večného. Všetko toto dáva Bohočlovek za vieru v neho. A čo je to viera, drahí bratia a sestry? Plne sa zveriť a celým svojím bytím sa oddať Christu. On si

želá pre všetkých nás len jedno: aby sme boli vyslobodení z moci hriechu, smrti a diabla, aby sme sa tak stali božskými a nesmrteľnými bytosťami, aby sme žili večne. Svätý Ján Zlatoústý hovorí: „Nie preto nás Boh uviedol do tohto života a vdýchol nám dušu, aby sme využívali len to dočasné, ale preto, aby sme urobili všetko pre budúci život; iba zvieratá sú stvorené pre tento dočasný život.“

V tomto Evanjeliu je zaujímavé aj to, že Spasiteľ odhalil celú pravdu o Sebe práve Samaritánke. Toto Christos nezjavil ani učenému Nikodémovi ani múdremu Natanaelovi, ale prostej a zbožnej žene, ktorá srdcom pocítila Evanjelium Mesiáša a prvú pravdu o pravých vyznávačoch Boha.

Christos hovoril svojim učeníkom o svojom tajomnom pokrme, ktorý ho posilňuje pri plnení Otcovej vôle. To sa stalo aj v krátkom rozhovore so Samaritánkou, ktorej ukázal osobne cestu spásy. Toto je poslanie Mesiáša vo svete, to je pokrm pre všetkých jeho spolupracovníkov. Cez prorokov pripravoval Mesiáš svet k spásu od hriechu, smrti a diabla, teraz však prišiel Sám, aby uskutočnil toto poslanie a začlenil doň aj učeníkov. V celom tomto poslaní ide o jedno: Zhromažďuje sa úroda pre večný život. Každá ľudská bytosť, zachránená Mesiášom, je úrodou, ovocím, ktorú dáva zem pre večný život, je semenišťom nesmrteľnosti a večnosti. Ona je vinicou, nasadenou Božou rukou.

Drahí bratia a sestry, Christos je Spasiteľ celého sveta, nielen Samaritánov, ale aj všetkých Židov, čiže všetkých ľudí sveta. Musíme vstúpiť do osobného kontaktu s Ním, klásť Mu otázky a vydobýjať si odpovede. Keď človek k Nemu prichádza po zrelom uvážení a bez predsudkov, môže v ňom nájsť Spasiteľa sveta i seba samého. Jedna a pre všetkých kategorická rada ako poznať Christa je: „Pod' a pozri.“ (Jn 1, 46). Amen!

diakon Ján Tomáš

Ďalšia prehra na Kosovom poli

Zamyslenie sa nad Kosovom

Starec Paisij Athonský hovoril: **"Hľadte na všetko duchovne."** A takto je potreba nahliadnuť i na celú tú neplechu okolo Kosova. Je to fenomén, ktorý sa bolestne - a to znamená, že hlboko, - dotýka každého, kto má srdce napojené na duchovné telo Pravoslávia. A totiž to všetko, čo sa okolo Kosova deje, je akýmsi smutným obrazom, ktorý vypovedá i o nás, odzrkadľuje niečo o našom duchovnom stave. Vypovedá o

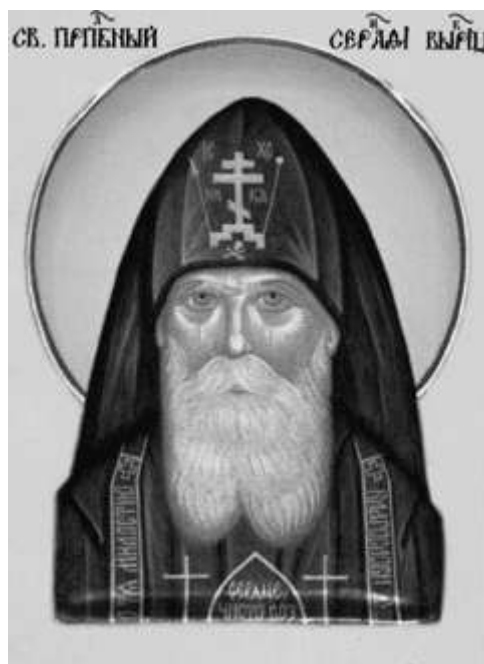
našej slabej modlitbe, resp. o slabosti nášho duchovného života.

Tak teda, poďme sa pozrieť na pád Kosova z tejto perspektívy. Nie je to len úpadok sveta, je to i naše prepadnutie.

Pri pohľade na svetovládne plány rysujúceho sa nového svetového poriadku a na úplne nebývanú a s ničím pozemským už neporovnateľnú moc tých, ktorí tento vývoj riadia a presadzujú, nečakajme v budúcnosti tohto zmierujúceho sa sveta nič dobré. Už teraz vlastne žijeme v ére nenápadne (pre nás) tretej svetovej vojny (buď bola mlhavo nazvaná „vojna proti terorizmu“, ale s jasne vyrieknutým dodatkom, že „povedieme ju po celom svete“), ktorá je predpovedaná pred príchodom konca sveta. Vojen, krutosti, zabíjania, chudoby, do neba volajúceho bezprávia páchaného mocnými nad bezmocnými, je už bezbrehý oceán a bude i naďalej nevyhnutne pribúdať. Všetci vieme, odkiaľ toto zlo do sveta prichádza. Nie je už v ľudských silách sa tomu postaviť. Jedinou nádejou je teraz už len Boh.

Celé dve tisícročia mali kresťania od Boha tú pozoruhodnú moc: stáť zlu v ceste, stáť proti nemu uprostred cesty a zadržiavať vpád zla do sveta. Zla v celej jeho sile, ktorú mu dá ten, kto bol anjelom priviazaný v podsvetí na reťazi, ale musí byť ešte na chvíľu prepustený, až na zemi stratí svoju silu tá duchovná mocnosť, ktorá jeho vstupu stála v ceste.

Začína byť zjavné, že nemôžeme už naďalej brániť triumfu zla v tomto svete. Dokonca – ako sa zdá – nemáme dnes už ani duchovné sily tomuto zlu sa vôbec postaviť. Naplno sa to začalo už začiatkom 20. storočia, keď videli starci prichádzať do sveta celé pluky démonov, ktorí tu ešte nikdy predtým neboli, ako sa rehocú a kričia: „Prišiel náš čas“. Nie je to vôbec náhoda, že práve toto storočie prinieslo na zem krviprelievanie doposiaľ v ľudstve nevídané, dve svetové vojny vedené zbraňami, ktoré by si pred sto rokmi nedokázal nikto ani predstaviť (a to nehovorím o súčasných zbraniach, ktoré sa už vlastne vymykajú samotnej ľudskej sfére, ale patria skôr do démonickej sféry a to ako svojou ničivou silou, tak i čarodejníckou podstatou a v neposlednom rade i pôvodom – podľa našich prorokov sú moderné technológie darom od diabla). Spolu s tým však bývalá „kresťanská“ civilizácia uchvátená požiarom „vzbury proti Christovi“: nech už vo forme otvorenej vojny proti Bohu pri revolúcii v Rusku, alebo skryte (a o to nebezpečnejšie) formou západného konzumizmu. Ak revolúcia v Rusku očistila Ruskú Cirkev, tak konzumizmus na západe zadusil posledné iskry kresťanstva.

Pri pohľade na náš pravoslávny prehnitý život, na ktorom sa naplňujú všetky proroctvá starcov posledných troch storočí, je jasné, že ani my nie sme tými, ktorí môžu vztiahnuť svoju ruku proti bojujúcemu zlu, čo každým dňom naberá na sile a pozdvihuje sa nad svetom. A keď nie my, tak kto? Nie je tu žiadna iná duchovná moc, ktorá by sa mohla popasovať s démonickými podnebeskými sveta pánmi týchto

časov.

Celé pravoslávne kresťanstvo sa modlilo za Balkán a teraz za Kosovo. Možno, že bez týchto modlitieb by sa stalo ešte viac zla a spáchané by bolo ešte niečo ďaleko horšie, než sa stalo. Možno, že bez týchto modlitieb by nikto pravoslávny v Kosove neprežil rok 1999 a ďalšie roky a dnes by už v Kosove boli opatrne zahladené všetky stopy o tom, že ešte pred desiatimi rokmi tam boli chrámy, farnosti, monastiere, slúžili sa tu liturgie a žili tam pravoslávni mnísi. Koniec koncov to, čo sme videli pri pogromoch pred piatimi rokmi, je nad slnko jasnejšie, že to, čo uchránilo pravoslávnych kresťanov pred vyvrazením sfanatizovanými albánskymi hordami, neboli západoeurópski vojaci KFOR, ktorí sa buď len bezmocne prizerali, alebo zbabelo zaliezli a zavreli sa vo svojich základniach na sedem zámkov, bojac sa vystrčiť nos.

Lenže uhájenie Kosova, zeme tak dôležitej a pamätnej pre slovanské Pravoslávie, zeme, ktorá je jednou veľkou drahocennou kresťanskou relikviou, (veď tu môžeme bozkávať pôdu ako kresťanskú sviatosť), sa nám vymodliť nepodarilo. Kde je tá duchovná sila, ktorá kedysi dokázala brániť pravoslávne svätyne, zahnať po krvi túžiacich Mongolov? Len s pomocou poľnohospodárskeho náradia obrátiť na útek pápežových križiakov? Vyhnať z Ruska Napaleónových Západoeurópanov a hnať Francúzov a ich spojencov cez celú Európu až k Parížu? Či vyprášiť Turkov z Balkánu, z Grécka, z Athosu (odkiaľ tureckých okupantov podľa Athoského paterika vymietla metlou ako smeti sama Presvätá Bohorodička)? A ak už nedokážeme svojím duchovným životom

zápasíť so súčasným svetom, potom je jasné, že už skoro neobstojíme tam, kde zatiaľ ešte sme a budeme utekať. A nielen z Kosova...

pokračovanie nabudúce

zdroj: www.ambon.or.cz

preložila Jana Tomášová

Spomienky na budúcnosť

Milí bratia a sestry v Christu. Zdanlivý paradox v názve sa pokúsim vysvetliť. Hospodin Boh, náš Stvoriteľ a Darca

všetkého dobra, je večný a čas je mimo Neho. Čas tu je, ale určite raz prestane existovať. Cirkev, ako Telo Christovo, má svoju minulosť, prítomnosť a budúcnosť.

11. mája (24. mája) je sviatok sv. Cyrila, sv. Metoda a sv. Rastislava. Pri tejto príležitosti sa koná púť do Mikulčíc, miesta, kde sa nachádzajú mnohé pamiatky z čias, keď na našom území prekvitalo Sväté Pravoslávie. Sú to teda sväté miesta a ich návšteva má pre každého pravoslávneho kresťana veľký význam. Navyše ak je spojená so spoločnými modlitbami, svätou Liturgiou a svätými tajinami. Každý, kto absolvoval aspoň raz takúto púť, mi dá za pravdu. A teraz nemusíme cestovať do Svätej zeme, dokonca ani na Ukrajinu, lebo to máme doma. Presnejšie pár kilometrov za hranicou s Moravou. A táto hranica tam v spomínaných časoch ani nebola. Pre nás veriacich zo západného a stredného Slovenska je to mimoriadna príležitosť. O to viac, že nám chýbajú chrámy, kňazi a vôbec farnosti! Zanechajme preto výhovorky na nedostatok času, veľké vzdialenosti a pod. V dnešnej dobe tieto problémy neexistujú, alebo sa väčšinou dajú riešiť. V minulosti ľudia obetovali roky života na púť do Svätej zeme, dnes je to možné za týždeň. Ale aj dnes napr. v Rusku putujú ľudia tisíce kilometrov najjednoduchším spôsobom, pešo.

Pre nás Slovákov má púť do Mikulčíc zvlášť veľký význam, pretože ako pravdivo už vo Svetle Pravoslávia napísal brat Braňo, máme veľký nepokajáný hriech! A to vyhnanie Svätého Pravoslávia z nášho územia a násilnú latinizáciu.

Kresťan, ktorý chce s Božou pomocou prekonať čas a dosiahnuť večný život, má na to nádej iba skrze pokánie, spoznávanie Boha a seba samého. Keď chceme spoznať seba, musíme poznávať aj našu Svätú Cirkev. Spomienky na jej svätú minulosť sú teda zároveň nádejou na budúci večný život. A ľudomilný a dobrotivý Hospodin nám v Mikulčiciach dáva na to možnosť. Drahí bratia a sestry v Christu, nepremárnime ju.

Vzdávajme úctu svätým Cyrilovi, Metodovi, Rastislavovi, Gorazdovi, Klimentovi, Naumovi, Angelárovi, Sávovi, Gorazdovi II, Fótiovi, ale aj ďalším, oslavujme v nich podivuhodného Boha, prosme Hospodina o odpustenie a pomoc. A ďakujme za všetko a hlavne za Svätú Pravoslávnu Cirkev, ktorá jediná zachováva a učí Pravdu Božiu. Lebo iba podľa Nej budeme súdení pred Najvyšším. Vtedy zanikne čas, náš pozemský život – naša minulosť sa zmení na budúcnosť. A akú????????

Odpoveď na túto otázku nechávam na každého z nás.

Christos vstal z mŕtvych!

V Pravde vstal z mŕtvych!

Vás brat Ján z Topoľčian

CHVÁLOSPEV

K SV. CYRILLOVI A SV. METODOVI

Kondak 1.

Akonáhle ste, Cyril a Metod, vstúpili do apoštolského boja, premohli ste tmu nevedomosti a Svetlom božského poznania ste osvietili národy Slovienov. Avšak i teraz nás svojimi príhovormi upevňujete vo viere pravoslávnej a vyslobodzujete z každého súženia nás, ktorí s láskou k vám voláme:
Radujte sa, Cyril a Metod, slovanskí apoštoli!

Ikos 1.

Odvažujeme sa vás, Cyril a Metod, ktorí ste sa vyrovnali apoštolom, ospevovať ako pozemských anjelov a nebeských ľudí. Svetlom božskej náuky ste osvietili národy Slovienov. Ak teda prinášate bez prestania za nás modlitby, po zásluže počujete tiež tento náš prejav vďaky:
Radujte sa, úrodné ratolesti dobrého koreňa!
Radujte sa, spoluobyvatelia svätého veľkomučeníka Dimitrija!
Radujte sa, ktorí ste sa objavili už od lona matky ako nádoby Ducha!
Radujte sa, ktorí ste sa z lásky ku Christu uberali po úzkej ceste!
Radujte sa, ozdoby byzantské!
Radujte sa, chvály pravoslávneho mníšstva!

Radujte sa, Cyril a Metod, slovanskí učitelia!

Kondak 2.

Keďže Hospodin videl váš bezúhonný život, vybral si vás, dôstojné nádoby, aby ste niesli Jeho meno pred pohanmi. Preto ste opustili svet, vzali Christov kríž a našli ste živú vodu. Keď už ste sa jej do sýtosti napili, teraz ju hojne vydávate zo svojho vnútra tým, ktorí spievajú:
Aliluja!

Ikos 2.

Hneď, ako ste dosiahli duchovnú múdrosť, opustili ste všetko krásne v tomto svete, obliekli ste si čisté šaty spravodlivosti a vošli ste do obleku božského poznania. Odtiaľ ste priniesli Boží zákon slovienským národom, ktorí ho s vďakou prijali a takto k vám volajú:

Radujte sa, ktorí ste hlásali vo všetkých zemiach slovanských Svätú Trojicu!

Radujte sa, ktorí ste s horlivosťou hľadali ľud slovanský ako stratenú drachmu!

Radujte sa, ktorí ste napojili slovanské národy vodami zbožnosti!

Radujte sa, ktorí ste vytrhali zo slovanskej zeme trnie mnohobožstva!

Radujte sa, ktorí ste apoštolskou prácou osvietili slovanské národy!

Radujte sa, ktorí ste v pravde nasledovali prvých predných apoštolov!

Radujte sa, Cyril a Metod, slovanskí učitelia!

Kondak 3.

Moc Najvyššieho vás zahalila, keď ste obliekli na seba mníšsku podobu a ponáhľali sa do diela Christových zákonov, ako vysmädnutí jelene k prameňom vôd. Dostali ste dar Ducha osvecovať zblúdilych a privádzať k Bohu tých, ktorí volajú:

Aliluja!

Ikos 3.

Pretože ste mali jedinú túžbu zapáčiť sa Hospodinu a Jemu Jedinému slúžiť, neskryli ste sa pred cárom a chrámovým zborom, ale ako miesto, ktoré leží na vrchole hory a ako fakľa postavená na sviatniku, boli ste vyzvaní slúžiť Christovej Cirkvi a počuť od všetkých:

Radujte sa, deti, ktoré milovali Boha, a ktoré miloval Boh!

Radujte sa, duchovné svetlá, ktoré vyžarovali svetlo ľudu slovanskému!

Radujte sa, horliví naplnitelia Christovho zákona!

Radujte sa, sladkozvučné nástroje Presvätého Ducha!

Radujte sa, ktorí ste ctihodným Krížom premohli starého beliára!

Radujte sa, dôstojní obyvatelia nebeského Jeruzalema!

Radujte sa, Cyril a Metod, slovanskí učitelia!

Kondak 4.

Keď už zbožný cár a patriarcha sa dopyčuli o búrke potupného šialenstva, ako sa hagaréni vysmievali pravoslávnej viere, na rozhovory o zbožnosti vybrali a poslali k nim v pravde premúdneho Cyrila, ktorý, keď sa o tom dozvedel, zavolať k Bohu:

Aliluja!

Ikos 4.

Akonáhle počul zbožný cár a celý chrámový zbor, že v Bohu múdry Cyril úspešne zahanbil hagarénov a nástrojom Christovej premúdrosti rozvával ako plevy hagarénsku poverčivosť, veľmi sa zaradovali a takto zvolali:

Raduj sa, Bohom predchnutý Cyril, ústa Presvätého Ducha!

Raduj sa, aj keď si vypil smrtiaci jed, zostal si bez ujmy na zdraví!

Raduj sa, v Bohu múdry Metod, ktorý si si zamiloval samotu!

Raduj sa, ktorý si v samote sprevádzal brata modlitbami!

Radujte sa, lebo vaše slovo bolo silnejšie než obojstranne ostrý meč!

Radujte sa, lebo vaše učenie nás všetkých osviežuje ako rieka Edenu!

Radujte sa, Cyril a Metod, slovanskí učitelia!

Kondak 5.

Vy ste sa, Cyril a Metod, javili všetkým Slovanom ako žiariace hviezdy a ako vzor cnostného života, lebo ste učili tých, čo k vám prichádzali, aby odložili besovské zvyky a s vierou slúžili jedinému Bohu, Ktorému ste spievali:

Aliluja!

Ikos 5.

Keď už knieža Chazarov poznal, že modly sú predsa len klam a zatúžil prijať pravoslávnu vieru, napísal byzantskému cárovi, aby mu poslal schopného učiteľa, ktorý by osvietil jeho ľud. Zbožný cár vybral k tomuto dielu Cyrila a Metoda, aby všetci o nich hovorili:

Radujte sa, prví osvecovatelia plemena Chazarov!

Radujte sa, novo zapálené sviečky slovanského východu!

Radujte sa, ktorí ste vytrhali medzi Chazarmi mnohobožstvá!

Radujte sa, ktorí ste do prachu rozmetali lživé učenia hebrejské a samaritánske!

Radujte sa, ktorí ste osvietili svätým Krstom ľud chazarský!

Radujte sa, ktorí ste boli poctení od kniežaťa Chazarov veľkými darmi!

Radujte sa, Cyril a Metod, slovanskí učitelia!

Kondak 6.

Bohonosný hlásateľ Andrej Prvozvaný, chodiac po slovanských zemiach, všade vztyčoval kríž, zvestoval prorocky, že po určitej dobe znova zažiarí toto znamenie v týchto krajinách. Po ňom prišli Cyril a Metod, hneď ako došli do mesta Chersonu a uvideli, že sa uskutočnilo jeho slovo, zvolali Bohu: Aliluja!

Ikos 6.

Ak vidíme svetlo blahodäte, ktoré zažiarilo vašim príchodom do mesta Chersonu, a ktoré ožiarilo i chazarské kraje, divíme sa tomuto vyplnenému proroctvu apoštola, chválime vaše úsilie a voláme:

Radujte sa, ktorí ste svojím príchodom rozveselili mesto Cherson!

Radujte sa, ktorí ste sa stali nasledovníkmi apoštola Andreja Prvozvaného!

Radujte sa, nevyčerpatel'né pramene múdrosti!

Radujte sa, ktorí ste sieťou svojho učenia ulovili národy pre Christa!

Radujte sa, lebo ste našli v mori ostatky sv. Klimenta Rímskeho!

Radujte sa, lebo ste tým ohradili svoje dielo pred pápežskou zlobou!

Radujte sa, Cyril a Metod, slovanskí učiteľia!

Kondak 7.

Aby Hospodin zasadil novú vinicu zbožnosti v slovanských zemiach, vnukol srdcu slovanského kniežaťa, aby zanechal tmu nevedomosti a požiadal gréckeho cára o slovanských učiteľov pravoslávnej viery, ktorý, keď to počul, zavolať k Bohu:

Aliluja!

Ikos 7.

Slovanské knieža sa objavilo ako nový Mojžiš tak ,že vyviedlo svoj ľud z tmy nevedomosti k Svetlu pravdy pomocou Cyrila a Metoda, ktorí sa vyrovnali apoštolom, a ktorým osvietený ľud volal:

Radujte sa, počiatky spásy Slovienov!

Radujte sa, ktorí ste vyviedli slovienský ľud z tmy a tieňa smrti!

Radujte sa, dobrí pastieri, ktorí ste priviedli Slovanov k Vodcovi pastierov!

Radujte sa, slávy raja, ktorí ste nám spievali na ceste spásy!

Radujte sa, lebo ste previedli svoje deti od západného klamu k Pravosláviu!

Radujte sa, lebo ste napojili slovanský ľud živou vodou zbožnosti!

Radujte sa, Cyril a Metod, slovanskí učitelia!

Kondak 8.

Vzali ste na seba cudzinctvo Abrahámove, opustili ste svoju domovinu a s láskou ste sa venovali dielu apoštolského hlásania. Napodobňovali ste Boha vidiaceho Mojžiša a proroka Eliáša, ozbrojili ste sa štyridsaťdenným pôstom a s modlitbou ste zaspievali Hospodinu:

Aliluja!

Ikos 8.

Celou mysl'ou ste sa obrátili k Bohu, pracovali ste v pôste a v modlitbe, až ste dostali zjavené slovanské písmená a preložili Sväté Písmo z jazyka gréckeho do jazyka slovanského. Preto chválime vašu prácu a takto vám spievame:

Radujte sa, že ste preložili Písmo a tak ste zmenili Slovanov z planej olivy na úrodnú!

Radujte sa, ktorí ste prvýkrát slovansky zaburácali slová syna hromu: Od vekov bolo Slovo!

Radujte sa, ktorí ste blahou zvest'ou vyučili Slovanskú ríšu!

Radujte sa, ktorí ste ju osvietili pravoslávnou zbožnosťou!

Radujte sa, ktorí ste naučili chválorečič Boha jazykom slovanským!

Radujte sa, ktorí ste nasýtili hladných mannou svätého učenia!

Radujte sa, Cyril a Metod, slovanskí učitelia!

Kondak 9.

Christos Boh, Ktorý buduje úplnú spásu ľudstva a dáva všetkým to, čo je im k úžitku, daroval Slovanom dve Bohom osvietené fakle, Cyrila a Metoda, ktorí si len Jeho zamilovali, všetkým Ho hlásali a vo svojom srdci mu stále spievali:
Aliluja!

Ikos 9.

Mnohovravným rečníkom tohto veku sa zdá byť vaše dielo nerozumným, že ste totiž nenávideli svet a celým srdcom milovali len Christa, lebo len tak sa môžu zrodiť veľké veci. My zasa s láskou vás uctieваме a takto ospevujeme:

Radujte sa, dobrí kormidelníci, ktorí ste riadili loď slovanskej Cirkvi do nebeského prístavu!

Radujte sa, blažení učítelia, ktorí ste nasycovali Slovanov chlebom blahodate!

Radujte sa, v Bohu múdri Otcovia, ktorí ste Božským ohňom spálili trnie bludov!

Radujte sa, vysoko lietajúci orli, ktorí ste premúdroťou vyleteli do nebies!

Radujte sa, rozsievачi evanjeliového semena, ktoré sa rozmnožilo stonásobne!

Radujte sa, hlásatelia Božieho slova, ktorí ste svojou láskou získali mnoho učeníkov!

Radujte sa, Cyril a Metod, slovanskí učítelia!

Kondak 10.

Kto môže vykresliť vaše spasiteľné úsilie? Lebo ste pretrvávali v práci a starostlivosti o Cirkev, cestovaní, bdeniach a pôstoch, znášali ste nebezpečenstvá od zločincov, bludárov a neúprimných bratov, v Christu ste však jasali a Jemu spievali:

Aliluja!

Ikos 10.

Vybraní Nebeským Kráľom, osvietili ste slovanské národy. Vytrhávali ste v ľuďoch zlé návyky, vodili ste ovce na zelené pastviny Pravoslávia a chránili ich pred dravým latinským vlkom. Preto k vám takto voláme:

Radujte sa, lebo vás oslavuje na nebesiach Cirkev prvorodených!

Radujte sa, lebo vás s vďakou ospevuje Cirkev na zemi!

Radujte sa, lebo vaše ovce poznali váš hlas a šli za vami!

Radujte sa, za cudzími nešli, pretože neznali cudzieho hlasu!

Radujte sa, lebo ste vyšli z Byzancie a do krajiny bulharskej preniklo vaše svetlo!

Radujte sa, lebo i v zemi ruskej bohato rozkvitla žatva zbožnosti!

Radujte sa, Cyril a Metod, slovanskí učitelia!

Kondak 11.

Podali latiníci žalobu na týchto osvietených ľudí, ktorí spievali Bohu piesne rodným jazykom, aj na slovanskú reč Bohom prijímanú rovnako, ako všetky jazyky. Prinútili rímskeho pápeža, aby pozval k sebe Cyrila a Metoda. Tí sa vydali na cestu, všetko zložili na Boha a zaspievali:
Aliluja!

Ikos 11.

Plní jasne oslnivej blahodate, ktorá z vás vyžarovala, ste sa dostavili aj s ostatkami svätého Klimenta do Ríma. Keď vás patriarcha vypočul, pobozkal slovanské knihy a vašu prácu požehnal. My znovu s radosťou voláme:

Radujte sa, stĺpy Christovej Cirkvi medzi Slovanmi!

Radujte sa, lebo rímsky pápež vás nazval apoštolmi!

Radujte sa, lebo ste uprostred Ríma slúžili Liturgiu v slovienskej reči!

Radujte sa, lebo ste v Ríme preslávili Slovanov!

Radujte sa, lebo ako osočovaní a prenasledovaní pre Christa ste blažení!

Radujte sa, lebo Boh vyjavil vašu spravodlivosť ako svetlo!

Radujte sa, Cyril a Metod, slovanskí učitelia!

Kondak 12.

Rozmnožili ste blahodať, ktorá vám bola daná, zožali ste klas vašej sejby a onedlho ste dostali veniec spravodlivosti z rúk Všemohúceho, Ktorý vás uviedol do siene svojej radosti. A pretože ste boli verní nad málom, ustanovil vás nad mnohým, aby ste Jemu stále spievali:
Aliluja!

Ikos 12.

Ak ospevujeme vašu preslávanu pamiatku, svätí Cyril a Metod, chválime vašu prácu, ktorú ste vykonali pri hlásaní Christa, ctíme vaše úsilie, ktoré ste niesli z lásky ku Christu, blahoslovíme vaše spravodlivé skonanie a horlivo voláme:

Radujte sa, ktorí ste zasadili Pravoslávie v slovanských krajinách!

Radujte sa, ktorí ste ozdobili slovanské Cirkvi apoštolskou prácou!

Radujte sa, lebo vás oslavuje Cirkev ruská, ozdobená veľmi početnými svätcami!

Radujte sa, lebo vás chváli Cirkev bulharská, dobre vybudovaná vašimi učeníkmi!

Radujte sa, lebo vaše mená sú ospevované až k najvzdialenejšiemu severu!

Radujte sa, lebo vám bola daná veľká odmena v Nebi!

Radujte sa, Cyril a Metod, slovanskí učitelia!

Kondak 13.

Všade slávení, Cyrilu a Metodu, ktorí ste sa vyrovnali apoštolom! Prijmite túto nepatrnú prosbu od svojich nehodných detí a vyslobodte nás zo všetkých zlých úkladov, proste Christa, nášho Boha, aby neochabovala v nás pravoslávna viera, ktorú ste vy zasadili, ale aby rástla a stále mocnela a my sme dospeli k zbožšteniu a s vami spievali Bohu:

Aliluja!

(Tento kondak 3-krát)

Nasleduje Ikos 1. a po ňom Kondak 1.

Modlitba:

Všade slávení, Cyril a Metod, ktorí ste sa vyrovnali apoštolom! Padáme pred vašou ctihodnou ikonou a horlivo vás prosíme: Vzhliadnite milostivo na nás, vy, ktorí ste svojou prácou osvecovatelia. Zahŕňajte nás svojím nepretržitým zástupníctvom pred zlými úkladmi nepriateľov. Vzhliadnite na svoju vinicu, ktorú ste zasadili a nevydajte ju divokému stádu, aby ju spásalo. Svätí Boží spravodlivci, ochraňujte našu Pravoslávnu Cirkev, ktorú ste postavili na Christu, uholnom Kameni, aby bola nepohnutelná, ale aby sa o ten Kameň roztrieštili vlny každej bludnej viery. Posilňujte našich pastierov v každej dobrej práci a v dušpastierskom úsilí, duchovne vedte pasených, aby poslúchali hlas

Spasiteľa. Ochraňujte všetky slovanské národy pred každým oslabením, ohňom, vojnou, pred úderom a každým zlom. Vypočujte aj každého človeka, ktorý k vám prichádza s vierou a žiada o vašu milostiplnú pomoc. V strašnú hodinu smrti sa postavte pred nás ako dobrí zástancovia a prenasledovatelia temných démonských pohľadov, aby sme ukončili pozemský boj v pokoji a pokání, dosiahli užívanie večných bláh a spoločne s vami oslavovali Všesvätú Trojicu, Otca i Syna, i Svätého Ducha, teraz i vždy, až na veky vekov. Amen.

Súčasná večerňa – úvodné modlitby

Úvodný vozhlas

Po ukončení 9. času kňaz hneď začína večerňu vozhlasom (aklamáciou): „*Blahosloven Boh náš, vsehda nyni i prisno i vo viki vikov*“. Veriaci: „*Amiň*“.

Kňaz privoláva Boha, pretože symbolizuje Christa a nosí jeho kňazstvo. Preto je potrebné, aby spomedzi všetkých práve kňaz začínal modlitby (Veniamin, 1992, s. 74).

Týmito slovami kňaz dosvedčuje predovšetkým, že Pán Boh náš je hodný večného dobrorečenia a oslavovania. Je to akoby nejaký titul liturgických obradov, ktorý nás súčasne vyzýva, aby sme vzdali Bohu česť, ktorá mu patrí. Týmto vozhlasom Cirkev vyznáva jediného pravého Boha, ako sa zjavil pri stvorení sveta a vôbec v Starom Zákone, pretože večerná bohoslužba sa vzťahuje k jednému i druhému. Keď Boh stvoril svet a človeka, nezjavil sa hneď ako jednobytná a nerozdielna Trojica. Týmto vozhlasom sa ďalej ukazuje, že človek nejasne poznával Boha ako Trojicu v jednote (Mirkovič, 1994, s. 7).

Načalo obyčne

Najprv je potrebné oslavovať Boha za všetky dobrá, ktoré nám

zoslal. A preto po začatí bohoslužby čtec prednáša nasledujúce krátke slová: „*Slava Tebi, Bože náš, slava Tebi*“.

Po tomto slávosloví kresťania privolávajú Ducha Svätého modlitbou: „*Carju nebesnyj...*“, aby prišiel a usídlil sa v nás, aby očistil naše duše od všetkej nečistoty a spasil nás.

Často sa stáva, že zabúdame na modlitby, ktoré Cirkev predpísala a prosíme o to, čo nám nie je užitočné a okrem toho nie je v našej moci priniesť príjemné modlitby. Preto je potrebná pomoc Svätého Ducha, aby naše modlitby riadil podľa Božej vôle. O tom sv. apoštol Pavol hovorí: „*My totiž nevieme, za čo sa máme náležite modliť, ale sám Duch sa za nás prihovára nevysloviteľným vzdychaním*“ (Rim 8,26). Svätý Duch pôsobí svojou milosťou, nabáda nás k modlitbe, vzbudzuje sväté city, roznečuje oheň synovskej lásky k Bohu nevysloviteľným spôsobom, nepochopiteľným nášmu rozumu. Zatiaľ čo my podľa svojich hriešnych prianí prosíme aj za to, čo nie je Bohu príjemné, Svätý Duch vyprosuje od Boha iba to, čo slúži k oslave Božieho mena a k nášmu spaseniu (Veniamin, 1992, s. 74). Ďalej vznášame našu modlitbu k Svätej Trojici: „*Svjatyj Bože, Svjatyj Kripkij, Svjatyj Bezsmertnyj, pomiluj nas*“, ktorú opakujeme 3 krát.

Táto trojsvätá pieseň sa vzťahuje ku všetkým osobám Svätej Trojice. „*Svjatyj Bože*“ – k Otcovi, pretože On je prameňom a počiatkom Božstva, z Neho sa predvečne rodí Syn a pochádza Duch. „*Svjatyj Kripkij*“ – k Synovi, pretože On je hypostázna sila Otcova a ako hovorí sv. apoštol Pavol: Christos je Božia sila a Božia múdrosť (1Kor 1,24). „*Svjatyj Bezsmertnyj*“ – k Svätému Duchu, pretože z Neho vyteká život a On je darcom života. Slová: „*pomiluj nas*“ sa vzťahujú ku všetkým trom Osobám a používajú sa v jednotnom čísle preto, lebo v nich je jedno Božstvo, jedna bytnosť, jedna sila a Trojica nerozdeliteľná.

Potom nasleduje slávoslovie: „*Slava Otcu, i Synu, i Svjatomu Duchu, i nyní i prisno, i vo viki vikov, amiň*“.

Je vyznaním Svätej Trojice a je veľmi starobylé. Je zostavené pre odrazenie niektorých heretických učení. Slovo „*slava*“ je nasmerované proti ariánom, pretože je jedna sláva Svätej Trojice, ako i jedna bytnosť. Slová: „*Otcu, i Synu, i Svjatomu Duchu*“ sú namierené proti Saveliovi, ktorý učil, že Svätá Trojica je iba jedna Osoba. A slová: „*i nyní i prisno, i vo viki vikov*“ dokazujú, že Svätá Trojica je od vekov večná a nezmeniteľná a Jej sláva je aj bytie, teraz i vždycky i na veky vekov.

Tým, že Cirkev v tomto malom slávosloví podala výklad celej podstaty Presvätej Trojice, užíva ho počas bohoslužieb veľmi často, jednak za účelom nápravy falošného heretického učenia a jednak, aby poukázala na večnosť a nemeniteľnosť Svätej Trojice, a to nielen na počiatku modlitieb a piesní, ale aj na ich konci a zvlášť po piesni: „*alliluia*“ na konci žalmov (Veniamin,1992, s. 76).

Ďalej nasleduje modlitba: „*Presvjataja Trojce, pomiluj nas...*“ Tu prosíme všetky Osoby Svätej Trojice spoločne a prosíme vo všeobecnosti, aby sa zmilovala nad nami. Potom sa obraciame zvlášť k jednotlivým osobám s výslovnou prosbou. Slová: „*Hospodi, očisti hrichi naša*“ sa vzťahujú na Boha Otca, pretože očistiac nás od hriechu, zmierujeme sa s Ním cez Syna. Slová: „*Vladyko, prosti bezzakonija naša*“ sa vzťahujú na Boha Syna, ktorý trpel za nás a zmieril nás s Bohom Otcom a že Boh Syn dal moc odpúšťať a zadržiavať hriechy. Slová: „*Svjatyj, positi i iscili nemošči naša*“ sa vzťahujú na Svätého Ducha, pretože On je Utešiteľom, Synom poslaným pre posilu veriacich. Záverečnými slovami tejto modlitby: „*Imene Tvojeho radi*“ dosvedčuje Cirkev jednotu Svätej Trojice (Mirkovič,1994. s. 16).

Tu pridávame trojnásobné „*Hospodi pomiluj*“, aby sme oslávili Svätú Trojicu a dosvedčili hrejivosť našej modlitby, potom sa hovorí malé slávoslovie: „*Slava Otcu,*

i Synu, i Svjatomu Duchu...“

Po tomto nasleduje modlitba Pánova „*Otče náš...*“, ako vzor všetkých modlitieb. V nej sú obsiahnuté také veci, za ktoré sa patrí modliť. Patrí jej prvé miesto medzi všetkými modlitbami nielen pre svoju jednoduchosť a krásu, pre bohatstvo myšlienok a plnosti, ale aj pre svoj božský pôvod, pretože bola daná apoštolom samotným Christom. Preto sa užíva už od najstarších čias.

Po nej kňaz hovorí vozhlas: „*Jako Tvoje jest carstvo, ...*“ a potom hovoríme 12 krát „*Hospodi pomiluj*“ a to ako ráno, tak aj večer, z dôvodu, že deň i noc majú 12 hodín.

Ďalej nasleduje opäť malé slávoslovie: „*Slava Otcu, i Synu, i Svjatomu Duchu...*“ a 3 krát sa hovorí: „*Priidite poklonimsja...*“

POUŽITÁ LITERATÚRA

Antonov, N. P. Chram Božij i cerkovnyja služby. 2.-e izdanije dopolnennoje, S.-Peterburg: 1912.

Mirkovič, L.: Pravoslávna liturgika II. Thesaloniki: Vydavatel'stvo „Orthodoxos Kypseli“, 1994.

Veniamin, archijep.: Novaja Skrižaľ. Tom I., reprintnoje izdanije, Moskva: 1992.

Mgr. Jozef Nemčík, PhD.

Ako si nás našiel sv. Karp?

Moja dcéra sa volá Karolína. Už po x-krát sa pýtam sama seba, či som bola taká dojatá seriálom „Poist'ovňa ...“ alebo na mňa vplývala atmosféra leta, ale stalo sa. Viem, povieť, že je to pekné meno. Je, ale... pôjdem po poriadku. Niekoľko týždňov po príchode s pôrodnice som sa začala zamýšľať nad tým, či vôbec nájdem svätého tohto alebo podobného mena. Karolínu som nenašla, ale zohnala som Karola. Svätý mučeník z obdobia prenasledovania kresťanov, tuším z tretieho storočia. To bolo všetko, čo som

o ňom vedela. Ikonu mal peknú starobylú. A tu som sa sekla...

Keď sa niekto spýtal na sv. patróna našej nezbednice, vyhlásila som: „Nemá svätú, ale svätého a to Karola.“ Nebolo by nič, aj keby patrón nebol, veď máme toľko ochrancov, že na menovcovi už nezáleží. Ale ja som sa chcela vytiahnuť, a tak som sv. Karola vytlačila a ikonu som nalepila nad Kajkinu postieľku. Bola som rada aká som šikovná, a že mi to vyšlo.

Nadšenie z mojej vynaliezavosti trvalo rok a pol. Potom sme prišli navštíviť našich

priateľov v Košiciach a bolo po sv. Karolovi. Tánička sa ma pýtala zo zvedavosti ako

všetci, či má Karolína sv. menovkyňu. Jasné, že má, ale muža. Tak som jej ho išla ukázať na internete zo stránky, z ktorej som ho vytlačila. Tánička sa lepšie pozrela a povedala: „Karl alebo Karp“? „Čo? Karp? Aký Karp?“ čudovala som sa. Ale po dôkladnej výmene pohľadov na ikonu a prečítaní mena v cirkevnej slovančine, to bolo jasné. Nebudem sa vyhovárať na starobylú ikonu, z ktorej sa ťažšie číta, nekvalitný obraz z internetu atď. Jednoducho som si to meno poriadne neprečítala a namiesto Karpos som si domyslela Karlos.. Tak sme sa na tom zasmiali. Doma som nad tým rozmýšľala a viem, že Karpos alebo inak aj Karp, si nás našiel, teda našu Karolínu. A tak sa k nemu začneme spolu s Karolínou modliť všetci traja – Karolína, manžel a ja. Keď ma tak šikovne dobehol, zaslúži si moju úctu a vd'aku.

Elena

OZNAM

Pravoslávna Cirkev oznamuje všetkým, že sväté Liturgie sa v Banskej Bystrici a vo Zvolene konajú striedavo: jednu nedeľu v Banskej Bystrici v náhradných priestoroch v Agentúre sociálnych služieb na Ulici 9. mája č. 74 (bývalé detské jasle) so začiatkom o 9:30 hodine. Ďalšiu nedeľu vo Zvolene v kaplnke zvolenského zámku o 10 hodine. Ďalej vám oznamujeme, že sa vo vojenskej kaplnke vo Zvolene slúžia sviatočné večerne, utrene a sväté Liturgie. Podrobnejšie informácie dostanete na telefónnom čísle: 0903 170 583. Tešíme sa na vašu účasť. Christos medzi nami!

SVETLO PRAVOSLÁVIA – spoločensko – duchovný občasník

Zodpovedná:

Redaktorka: Mgr. Jana Tomášová, Jesenského 16, 974 01 Banská Bystrica, e-mail:

jankasom@szm.sk,

www.pravoslavie.sk

